

НИЙСЛЭЛ ДЭХ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Аудитын сэдэв: “Дүүргийн төсвийн 2024 оны хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөний хэрэгжилт” код “НТАГ-2025/06-11-ШТА-ГА”

Аудит хийсэн үндэслэл, бүрэн эрх: Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын 2024 оны А/108 дугаар тушаалаар баталсан Нийслэл дэх Төрийн аудитын газрын 2025 онд гүйцэтгэх сэдвийг үндэслэн Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 11 дүгээр зүйлийн 11.1, 11.5 дахь зүйлийг үндэслэн Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд хийв.

АУДИТЫН ГОЛ ДҮГНЭЛТ: Төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй ТАХ-г хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн, худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулахдаа хууль тогтоомж мөрдөөгүй, ТАХ-ний гүйцэтгэлд тавих захиалагчийн хяналтыг дутуу хэрэгжүүлсэн, хөрөнгө оруулалтын ажлууд чанарын болон ашиглалтын шаардлага хангаагүй зөрчил илэрч байна.

Тайланг хүргүүлсэн этгээд: Дүүргүүдийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, Дүүргүүдийн Засаг даргын Тамгын газар

Нэмэлт мэдээлэл, мэдээллийн эх сурвалж: Open.audit.mn

Хаяг: УБ хот, Сүхбаатар дүүрэг, Соёлын Төв өргөө “Г” корпус, Утас: 327787

2025.05.14

Аудитын харилцан хамаарал:

Аудитын урьдчилсан судалгааны явцад төлөвлөлтийн үе шатанд судалсан баримт материал, хийсэн урьдчилсан дүн шинжилгээ, харилцан ярилцлагад үндэслэн аудитын ерөнхий эрсдэлийг “Дунд” гэж үнэлсэн.

Аудитын зорилго, хамарсан хүрээ:

Дүүргийн төсвийн 2024 оны хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд гүйцэтгэлийн аудит хийж, дүгнэлт гарган зөвлөмж боловсруулж, дүнг холбогдох байгууллага, албан тушаалтанд танилцуулахад аудитын зорилт чиглэгдсэн. Аудитын зорилгыг хангахын тулд дараах дэд зорилтын хүрээнд гүйцэтгэсэн. Үүнд:

- Хөрөнгө оруулалтыг хуульд нийцүүлэн төлөвлөсөн эсэх;
- Хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээг хугацаанд нь гүйцэтгүүлж, хүлээн авсан эсэх;
- Хөрөнгө оруулалтын хэрэгжүүлсэн төсөл, арга хэмжээний санхүүжилтийг шийдвэрлэж, хөрөнгө бүртгэлд тусгасан эсэх.

Аудитын хамарсан хүрээ:

Аудитад дүүргүүдийн ЗДТГ, Санхүү Төрийн сангийн хэлтэс, Төлөвлөлт, гүйцэтгэлийн удирдлагын хэлтэс, Тохижилт, нийтийн аж ахуйн хэлтэс, Худалдан авах ажиллагааны алба болон холбогдох газрууд, 2024 оны дүүргийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлсэн төсөл арга хэмжээг хамруулсан.

Аудитын дэд зорилт А.1. Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичигтэй нийцсэн, холбогдох зардлын тооцоолол хийсэн төсөл, арга хэмжээг төлөвлөсөн үү?

Хариулт: Дүүргийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2024 онд 421,380.7 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 612 ТАХ-г шинээр хэрэгжүүлэхээр баталсан. Эдгээр ТАХ-үүд нь хөгжлийн бодлого төлөвлөлтийн баримт бичигтэй нийцсэн эсэхийг шалгахад “Нийслэлийг 2021-2025 онд хөгжүүлэх таван жилийн үндсэн чиглэл”-д 549 ТАХ буюу 89.7 хувь, “ДЗД-ын тухайн жилд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд 569 ТАХ буюу 93.0 хувь нь тус тус нийцсэн байна. Барилга байгууламжийн ангилалд хамаарах 37 ТАХ-нд зардлын тооцоолол хийхээр байгаа ч хийгдээгүй байна.

Аудитын дэд зорилт А.2. Төсөвлөлтийн шаардлага хангасан, эдийн засаг нийгмийн ач холбогдлоор нь эрэмбэлсэн төсөл арга хэмжээг төлөвлөсөн үү?

Хариулт: Шинээр хэрэгжих зураг төсөв шаардлагатай 389 төсөл арга хэмжээний 60.9 хувь буюу 237 нь төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй байна. Хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн ТАХ-г иргэдийн амьдрал, өдөр тутмын хэрэгцээ шаардлагад үндэслэн хороодын барилга, эмнэлэг, автозам, тохижилт, ногоон байгууламж зэргээр эрэмбэлсэн байна.

Аудитын дэд зорилт Б.1. Гүйцэтгэгчийг ил тод, нээлттэй өрсөлдөх боломжоор ханган, хууль журмын хүрээнд шалгаруулсан уу?

Хариулт: ХАА-ны ил тод байдлыг хангах хүрээнд ТБОНӨХБАҮХАТХ-ийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1-т заасны дагуу ТАХ-ний ХАА-г Төрийн Худалдан авах ажиллагааны www.tender.gov.mn цахим системээр зохион байгуулж ажилласан байна.

ДЗД нар худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулах захирамж гаргахдаа дээрх шинээр хэрэгжих 612 ТАХ-г нэршил, байршил, хүчин чадал зэргийг харгалзан 718 ТАХ болгон хуваажээ. Үүнээс 2024 онд 408,674.5 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 718 ТАХ-ний ХАА-г зохион байгуулан 346,143.5 сая төгрөгийн төсөвт өртөгтэй 615 ТАХ-ний гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулж, 333,574.4 сая төгрөгийн дүн бүхий гэрээ байгуулсан байна.

Гүйцэтгэгч сонгон шалгаруулсан төсөл арга хэмжээнээс 37,496.5 сая төгрөгийн гэрээний дүнтэй 34 худалдан авах ажиллагаанд тендерийн баримт бичигт заасан шаардлагыг хангаагүй гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулсан зөрчил илэрсэн.

Аудитын дэд зорилт Б.2. Төсөл, арга хэмжээг төлөвлөсөн хугацаанд нь холбогдох зураг төсөв, техникийн шаардлагын дагуу хяналт хэрэгжүүлж, хүлээн авсан уу?

Хариулт: Дүүргүүдэд өмнөх оноос дамжин хэрэгжсэн болон шинээр эхэлсэн 522,256.7 сая төгрөгийн гэрээний дүнтэй 822 ТАХ-ний гүйцэтгэлд дүүргүүдийн ЗДТГ, НЗХГ, “НХОГ”, СХД-ийн Захиалагчийн алба, “Хан-Уул яармаг” ОНӨААТҮГ, “Чингэлтэй хөрөнгө оруулалт, бүтээн байгуулалтыг дэмжих төв” ОНӨТҮГ, Баянзүрх дүүргийн хөгжлийн төв зэрэг байгууллагууд захиалагчийн хяналт хэрэгжүүлжээ. Үүнээс 2024 онд 223,260.5 сая төгрөгийн гэрээний дүнтэй 578 ТАХ хэрэгжиж дууссан, 255,198.0 сая төгрөгийн дүнтэй 154 ТАХ нь 10-95 хувийн гүйцэтгэлтэй буюу он дамжин хэрэгжиж байгаа, 43,798.2 сая төгрөгийн гэрээний дүнтэй 90 ТАХ тайлант онд хэрэгжээгүй байна.

Тайлант онд хэрэгжиж дууссан 578 ТАХ-ний төрөл бүрээс 162,045.4 сая төгрөгийн гэрээний үнийн дүнтэй 291 ТАХ-г аудитын түүвэрт хамруулан шалгахад 11.3 хувь буюу 33 төсөл арга хэмжээнд зураг төсөвт тусгагдсан ажлуудыг бүрэн хийгээгүй, чанартай гүйцэтгээгүй, техникийн тодорхойлолтод заасан барааг нийлүүлээгүй зэрэг зөрчлүүд илэрсэн.

Аудитын дэд зорилт В.1. Төсөл, арга хэмжээний төсөвт өртөг, санхүүжих дүнг үндэслэлтэй тооцож, өмнөх оноос үргэлжлэн хэрэгжих арга хэмжээг бүрэн тусгасан уу?

Хариулт: Төсвийн тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.3.5-д *“шинээр эхлэх барилга, байгууламж, хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлэх хугацаанд тэнцүү хуваарилсан хэмжээнээс багагүй байхаар тооцож, ... дуусгах”*-аар заасан.

Дүүргүүдийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2024 онд хэрэгжих 33 ТАХ-ний санхүүжих дүнг 21.6-3,200.0 сая төгрөг буюу 1.7-47.7 хувиар дутуу тусгасан байна.

Аудитын дэд зорилт В.2. Төсөл, арга хэмжээний гүйцэтгэлд үндэслэн санхүүжилтийг олгосон уу?

Хариулт: Дүүргүүдийн төсвийн хөрөнгөөр шинэ болон шилжих 839 ТАХ-нд 2024 онд 463,170.4 сая төгрөгийн санхүүжилтийг олгохоор баталж, гүйцэтгэлээр 662 ТАХ-нд 305,871.1 сая төгрөг буюу 66.0 хувийн санхүүжилт олгосон. Үүнээс өмнөх оноос дамжин санхүүжих 227 ТАХ-нд 114,794.7 сая төгрөгийг олгохоор баталж, гүйцэтгэлээр 76,881.9 сая төгрөг буюу 67.0 хувийн санхүүжилт олгож, шинээр хэрэгжих 612 ТАХ-нд 348,375.7 сая төгрөгийг олгохоор баталж, гүйцэтгэлээр 228,989.2 сая төгрөг буюу 65.7 хувийн санхүүжилт олгожээ.

Хэрэгжиж дууссан ТАХ-ний 11,610.2 сая төгрөгийг төрийн сангийн барьцаа хөрөнгийн дансанд төвлөрүүлж, гэрээний үүргээ зөрчсөн 57 гүйцэтгэгчээс хугацаа хэтрүүлсэн алдангид 162.3 сая төгрөгийг суутган тооцож, дүүргийн төрийн сангийн дансанд байршуулжээ.

Аудитын дэд зорилт В.3. Хэрэгжиж дууссан хөрөнгө оруулалтын ажлыг өмчийн бүртгэлд тусгасан уу?

Хариулт: Дүүргийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2024 онд 578 ТАХ бүрэн хэрэгжиж дууссанаас барилга байгууламж, авто зам, дэд бүтцийн чиглэлийн 127 ТАХ, техник, тоног төхөөрөмжийн 177 ТАХ, их засвар, тохижилтын ажлын 210 ТАХ, зураг төсөв, бусад 64 ТАХ байна. Бүрэн хэрэгжсэн ТАХ-ээс 153,329.4 сая төгрөгийн дүнтэй 382

ТАХ-г ашиглагч байгууллагын данс бүртгэлд тусгасан, 12,082.6 сая төгрөгийн дүнтэй 7 ТАХ-ний баримт бичгийн бүрдэл хангуулах, хянах, холбогдох байгууллагаас зөвшөөрөл авах зэрэг ажлууд хийгдэж байгаа, хөрөнгө оруулалтын бус шинж чанартай 56,551.1 сая төгрөгийн дүнтэй 189 ТАХ-г шууд зардлаар бүртгэсэн байна.

Аудитын дүгнэлт:

1. Зураг төсөвгүй, ажлын даалгаваргүй, магадлалын дүгнэлтгүй, хөрөнгө ашиглалттай холбоотой зардлын тооцоолол хийгээгүй зэрэг төсөвлөлтийн шаардлага хангаагүй төсөл арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр баталсан байна.
2. Зарим худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулахдаа тендерийн баримт бичигт тусгасан шаардлагад нийцээгүй гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулсан байна.
3. Төсөл, арга хэмжээний гүйцэтгэлд тавих захиалагчийн хяналтыг бүрэн хэрэгжүүлээгүйгээс хөрөнгө оруулалтын зарим ажлууд чанарын болон ашиглалтын шаардлага хангахгүй байна.
4. Зарим ТАХ-ний гэрээнд заасан алдангийн хоногийг бүрэн тооцоогүй, урьдчилгаа төлбөрийг холбогдох журамд нийцүүлээгүй олгосон байна.
5. Ашиглалтад хүлээн авсан барилга байгууламж, тохижилт, дэд бүтэц, тоног төхөөрөмж, тавилга хэрэгслийн 98.8 хувийг данс бүртгэлд тусгасан байна.
6. Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлсэн ажлууд нь иргэдийн ая тухтай амьдрах орчин нөхцөлийг бүрдүүлэх, төрийн байгууллагуудын хэвийн үйл ажиллагааг хангахад тодорхой үр нөлөө үзүүлсэн байна.

Аудитын зөвлөмж:

Дүүргүүдийн ИТХ болон ЗД нарт:

1. Төсвийн тухай хуульд заасан төсөвлөлтийн шаардлагыг бүрэн хангасан, төлөвлөлтийн хувьд алдаагүй, иргэдийн саналд үндэслэсэн төсөл арга хэмжээг төлөвлөж, батлуулах;
2. Төсөл арга хэмжээний төлөвлөлт, худалдан авалт, гүйцэтгэлийн үе шатанд захиалагчийн хяналтыг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой зөрчлийг таслан зогсоох, хууль тогтоомжийг бүрэн хэрэгжүүлэх;

Дүүргүүдийн ЗДТГ болон Худалдан авах ажиллагааны албаны дарга нарт:

1. Дүүргийн төсвийн хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөг боловсруулахдаа төсөвлөлтийн шаардлагыг бүрэн хангасан төсөл арга хэмжээг төлөвлөх;
2. Тендерт оролцогчдоос ирүүлсэн баримт материалыг хууль тогтоомжийн хүрээнд үнэлэн тендерийн баримт бичгийн шалгуурыг баримталж ажиллах, үнэлгээний хорооны гишүүдийн үүрэг, хариуцлагыг дээшлүүлэх, хууль тогтоомжийг мөрдөж ажиллах;
3. Төсөл арга хэмжээг ашиглалтын шаардлага хангахуйц түвшинд гүйцэтгүүлэх, дутуу болон чанаргүй хийсэн ажлуудыг гүйцэтгэгчдээр дахин хийлгэх, зөрчлийг давтан гаргахгүй ажиллах;
4. Төсөл арга хэмжээний санхүүжилтийг гүйцэтгэлд үндэслэн олгох, гэрээний алдангийн хоногийг бүрэн тооцох, урьдчилгаа төлбөрийг журамд нийцүүлэн олгох;
5. Хөрөнгө оруулалтаар бий болсон ажлын ашиглалт, хамгаалалтыг сайжруулж, эзэнжүүлэх;
6. Аудитаар илэрсэн зөрчлийг арилгаж давтан гаргахгүй байх, өгсөн зөвлөмж, хүргүүлсэн албан шаардлага, тогтоосон төлбөрийн актын биелэлтийг хугацаанд нь хэрэгжүүлж Нийслэл дэх Төрийн аудитын газарт ирүүлэх.